

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 293/2010-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 31. augusta 2010 predbežne prerokoval sťažnosť R. Č., Č., zastúpenej advokátom JUDr. J. S., B., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 15 Co 235/009 z 11. novembra 2009, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť R. Č. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. februára 2010 doručená sťažnosť R. Č., Č. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. J. S., B., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len krajský súd“) sp. zn. 15 Co 235/009 z 11. novembra 2009.

Podaniami doručenými ústavnému súdu 2. februára 2010 a 30. apríla 2010 sťažovateľka svoju sťažnosť doplnila o ďalšiu listinnú dokumentáciu.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že Okresný súd Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom sp. zn. 20 C 2/1999 z 3. marca 2009 zamietol návrh sťažovateľky z 11. januára 1999, ktorým sa domáhala proti MUDr. E. B., B. (ďalej len „odporkyňa“), a J. B., B. (ďalej len „odporca“, spolu ďalej len „odporcovia“), zaplata sumy 2 505 027 Sk ako odškodnenia za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia v zmysle § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb. o odškodňovaní bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia v znení neskorších predpisov a tiež náhrady straty na zárobku počas práceneschopnosti. Zároveň ju zaviazal na náhradu trov konania odporcom.

Sťažovateľka poukazuje na označený rozsudok okresného súdu, v odôvodnení ktorého sa okrem iného uvádza, že „... 12. 12. 1997 o 14.00 hodine došlo v B. smerom do mesta na priechode pre chodcov k dopravnej nehode tak, že chodkyňa pri prechádzaní z ľavej strany na pravú vstúpila na vozovku tak, že neodhadla vzdialenosť motorových vozidiel. Motorové vozidlo Avia s neznámym vodičom, neznámeho EČV prechádzajúci v ľavom jazdnom pruhu začal brzdiť pred priechodom pre chodcov a aby zabránil stretu s chodkyňou strhol riadenie doľava, takže chodkyňu obišiel. Motorové vozidlo..., ktoré riadil odporca v 2. rade v strednom jazdnom pruhu, brzdil súčasne s Aviou, vozidlo neubrzdil a došlo k stretu s chodkyňou. Navrhovateľka utrpela pomliaždenie panvy, pomliaždenie stehna, pomliaždenie hrudníka a zlomeninu tela stavca.“.

Podľa sťažovateľky okresný súd na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že „v konaní bolo nesporné, že na zdraví navrhovateľky vznikla škoda (posudok o bolestnom a sťažení spoločenského uplatnenia), nebol však preukázaný kauzálny nexus. Najmä v prípade škody na zdraví musí byť porušenie právnej povinnosti, príčinná súvislosť medzi zavineným konaním škodcu a vzniknutou škodou bezpečne preukázaná, k čomu v danom prípade nedošlo. Nestačí len pravdepodobnosť protiprávneho konania, vplyvu určitej príčiny na vznik škody.“.

Sťažovateľka poukázala na skutočnosť, že „znalecký posudok hovorí o technickej príčine vzniku dopravnej nehody, ale nie o právnom posúdení príčin dopravnej nehody. Keďže navrhovateľka v čase vzniku dopravnej nehody prechádzala cez vozovku po riadne vyznačenom priechode pre chodcov, nemohla vodičovi Fordu vytvoriť neočakávanú prekážku. Podľa § 4 ods. 2 písm. f) zákona č. 315/1996 Z. z. účinného v čase vzniku dopravnej nehody, bol vodič povinný dať prednosť chodcom prechádzajúcim cez priechod pre chodcov, pritom ich nesmel ohroziť ani obmedziť.“

Podľa názoru sťažovateľky „z konania pred súdom prvého stupňa jednoznačne vyplýva, že odporca v 1. rade ako aj odporca v 2. rade nesú zodpovednosť za škodu spôsobenú navrhovateľke prevádzkou motorového vozidla“.

Na základe odvolania sťažovateľky krajský súd rozsudkom sp. zn. 15 Co 235/2009 z 11. novembra 2009 napadnutý rozsudok okresného súdu potvrdil a sťažovateľku zaviazal na náhradu trov odvolacieho konania.

Sťažovateľka tvrdenie o porušení svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru zakladá na tom, že *«pokiaľ ide o vecné argumenty, súdy pochybili, keď neprihliadli napríklad k nasledovným skutočnostiam:*

- *ťažisko rozhodovania opreli o zavinenie sťažovateľky a neprihliadli k tomu, že nehodu spoluzavinil žalovaný J. B. Nepochybne istú mieru spoluzavinenia znáša aj sťažovateľka, to však nič nemení na závere ústavného znaleckého posudku o zavinení resp. spoluzavinení nehody keď konštatoval, nesprávnu techniku jazdy vozidla Ford.*

- *súdy neprihliadli k porušeniu povinnosti žalovaného v 2. rade, keď podľa ustanovenia § 15 ods. 1 zákona č. 315/1996 Z. z., vodič je povinný rýchlosť jazdy prispôbiť najmä svojim schopnostiam, vlastnostiam vozidla a nákladu, poveternostným podmienkam a iným okolnostiam, ktoré možno predvídať. Vodič smie jazdiť len takou rýchlosťou, aby bol schopný zastaviť vozidlo na vzdialenosť, na ktorú má rozhľad. Tu treba uviesť, že v blízkosti miesta nehody sa nachádza zastávka MHD a vodič musí predvídať*

zvýšený pohyb chodcov. Musí predvídať, že chodci môžu byť deti, mentálne, zrakovo postihnuté osoby a pod. Navyše ak nemá pre prekážku spočívajúcu v pohybe iného vozidla dostatočný prehľad na situáciu v cestnej premávke je povinný sa tomu prispôbiť, prípadne aj zastaviť.

- Súd neprihliadli k zdravotnému stavu sťažovateľky spôsobenému nehodou a akceptovali jej výpoveď vyhotovenú bezprostredne po nehode, ktorá objektívne nemohla byť objektívna. Opreli sa o „priznanie viny“ a neprihliadli na stav, v ktorom sa nachádzala a na fakt, že je právny a technický laik.

- Súd neprihliadli k flagrantej pasivite a neschopnosti policajných orgánov, ktorí si nesplnili svoje základné povinnosti. Táto pasivita nemôže ísť na ťarchu sťažovateľky.

- Sťažovateľka ako chodkyňa na prechode pre chodcov ani akademicky nemohla vytvoriť náhlu neočakávanú prekážku, pretože každý vodič je povinný predvídať, že na prechode pre chodcov sa chodci môžu nachádzať, hoc aj poležiačky pri náhlej nevoľnosti alebo inej indispozícii.

- Vodič je povinný predvídať, že každý chodec na prechode pre chodcov môže náhle zmeniť smer svojho pohybu z hocakého dôvodu, napríklad pri zakopnutí, strate stability a pod.

- Súd ignorovali fakt, že sťažovateľka po prechode pre chodcov prechádzala teda naň nevstupovala.».

Sťažovateľka ďalej tvrdí, že okresný súd a krajský súd v jej veci neaplikovali hmotnoprávne ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), a to § 1, § 132, § 153, § 220 a § 221, a v tejto súvislosti uvádza, že:

„... súdy opreli svoje rozhodnutia o. i. o zistenia orgánov činných v trestnom konaní, čo však nie je v súlade s citovaným ustanovením (§ 135 OSP, pozn.),

... znalecké posudky použité ako dôkazy pre rozhodnutie vo veci vychádzali z predpokladov, alternatív a nie faktov a jednoznačných zistení. Ak žalovaní nepreukázali, že škodu nezavinili, súc obťažení dôkazným bremenom, nemohla ísť dôkazná nuda, ktorú sťažovateľka nezavinila, na jej ťarchu a mala byť v spore úspešná (§ 153 OSP, pozn.),

... odvolací súd nepostupoval správne, keď prvostupňový rozsudok potvrdil. Mal ho zrušiť alebo zmeniť, pretože tomu nasvedčujú vyššie uvedené hmotnoprávne ustanovenia zákonov (§ 220, §§ 221 OSP, pozn.).“

Podľa sťažovateľky právo na spravodlivé súdne konanie bolo porušené aj tým, že vec bola právoplatne rozhodnutá až po desiatich rokoch od podania návrhu.

Na základe uvedeného sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd o jej sťažnosti takto rozhodol:

„1. Krajský súd v Bratislave rozsudkom 15 Co/235/2009-321 zo dňa 11. 11. 2009, ktorým potvrdil rozsudok Okresného súdu Bratislava 2 sp. zn. 20 C/2/1999-279 zo dňa 3. 3. 2009, porušil jej základné práva zaručené v čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru.

2. R. Č. sa priznáva finančné zadostučinenie v sume 43.278,23 EUR, ktoré jej je Krajský súd Bratislava povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Krajský súd Bratislava je povinný uhradiť R. Č. trovy konania v sume 430,30 EUR včítane DPH do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu na účet jej právneho zástupcu JUDr. J. S., Advokátska kancelária, B.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), pričom skúmal, či spĺňa zákonom

predpísané náležitosti podľa § 20 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde a či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Pri predbežnom prerokovaní sťažnosti vychádzal z toho, že podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov ustanovených v zákone.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Za zjavne neopodstatnenú považuje ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou sťažnosť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, alebo keď preskúmanie označeného postupu (rozhodnutia orgánu štátu) v rámci predbežného prerokovania veci vôbec nesignalizuje možnosť porušenia základného práva alebo slobody sťažovateľa, realnosť ktorej by bolo potrebné preskúmať po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 66/98, II. ÚS 101/03, I. ÚS 27/04, I. ÚS 159/08).

1. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

Sťažovateľka v konaní pred ústavným súdom v prvom rade namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu sp. zn. 15 Co 235/2009 z 11. novembra 2009 v občianskoprávnom konaní o náhradu škody, ktoré bolo začaté na jej návrh, ako osoby poškodenej pri dopravnej nehode. Podstatou jej námietok je tvrdenie, že

v odvolacom konaní sa krajský súd dôsledne nevysporiadal s obranou sťažovateľky a svoje rozhodnutie v otázke zodpovednosti za vznik škody dostatočne neodôvodnil.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností ústavný súd zistil, že v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 20 C 2/1999 o náhradu škody za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia v sume 2 505 027 Sk a o náhradu straty na zárobku počas práceneschopnosti tamojší súd návrhu sťažovateľky rozsudkom z 13. decembra 2001 čiastočne vyhovel a zaviazal odporcov zaplatiť jej istinu 1 031 661 Sk a náhradu trov konania. Vo zvyšnej časti bol návrh sťažovateľky zamietnutý.

Na základe odvolania odporcov (odvolanie podala aj sťažovateľka, ale následne ho vzala späť a odvolací súd konanie o jej odvolaní zastavil) krajský súd napadnutý prvostupňový rozsudok zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie s právnym záverom, že vzhľadom na dosiaľ vykonané dokazovanie nie je možné jednoznačne vyvodiť, že dopravnú nehodu, a teda i vznik škody spôsobil odporca porušením právnej povinnosti. Rovnako nemožno konštatovať ani zodpovednosť odporkyne za škodu podľa § 427 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pretože z dokazovania vykonaného vo veci, najmä zo znaleckého posudku podaného v trestnom konaní, vyplýva iba záver o tom, že škode nemohlo byť zabránené ani pri vynaložení všetkého úsilia, ktoré možno požadovať.

Okresný súd viazaný právnym názorom odvolacieho krajského súdu po vykonaní dokazovania rozhodol vo veci sťažovateľky opätovne rozsudkom sp. zn. 20 C 2/1999 z 3. marca 2009 tak, že jej návrh zamietol a zaviazal ju zaplatiť odporcom trovy konania. V danom prípade okresný súd na základe vykonaného dokazovania vychádzal zo zistenia, že sťažovateľka ako poškodená v konaní *„jednoznačne nepreukázala, že boli splnené základné zodpovednostné predpoklady pre vznik nároku navrhovateľky na náhradu škody“*.

O odvolaní sťažovateľky rozhodol krajský súd rozsudkom sp. zn. 15 Co 235/2009 z 11. novembra 2009 tak, že prvostupňový rozsudok potvrdil a sťažovateľku zaviazal zaplatiť odporcom trovy odvolacieho konania.

Ústavný súd po oboznámení sa s napadnutým rozsudkom krajského súdu uvádza, že podľa jeho názoru sa krajský súd vysporiadal so všetkými námietkami sťažovateľky uvedenými v jej odvolaní. Nezistil pritom žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup krajského súdu, ktorý by nemal oporu v zákone. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia naopak vyplýva, že sa zaoberal a vysporiadal s odvolacími dôvodmi sťažovateľky, s ktorými sa čiastočne stotožnil. Nevyhovenie odvolacím dôvodom ako celku, ako ani vyslovenie iného právneho názoru, s ktorým sa sťažovateľka nestotožňuje, nemožno považovať za odmietnutie spravodlivosti a nemôže viesť k záveru o porušení práv, ktorých vyslovenia sa sťažovateľka sťažnosťou adresovanou ústavnému súdu domáhala.

Vo vzťahu k námietke sťažovateľky týkajúcej sa nedostatočne vykonaného dokazovania ústavný súd vzal do úvahy najmä túto časť odôvodnenia namietaného rozhodnutia krajského súdu:

„Odvolací súd poukazuje na vyšetrovací spis Okresného dopravného inšpektorátu, oddelenie Dopravných nehôd pod č. ČTZ-152/ODN-97-II, v ktorom, na základe uznesenia zo dňa 03. 02. 1999, podozrenie zo spáchania trestného činu ublíženia na zdraví podľa § 224 Trestného zákona odložil, pretože vo veci sa nejednalo o podozrenie z trestného činu a nebolo na mieste vec vybaviť inak. Odvolací súd poukazuje na záver vykonaného šetrenia, ktorým bolo bezpečne preukázané, že dopravnú nehodu, ako aj svoje zranenie si zapríčinila poškodená R. Č., keďže v uvedený deň a hodinu neodhadla správne vzdialenosť vozidiel, tým sa nepresvedčila, či môže bezpečne prejsť vozovku a vošla do jazdnej dráhy osobného motorového vozidla..., ktoré riadil vodič J. B. Chodkyňa R. Č. v danom prípade porušila ust. § 53 ods. 2 Zákona SNR č. 315/1996 Z. z., a keďže svoje zranenie si zapríčinila sama poškodená a iná osoba sa na jej zranení nepodielala, bolo potrebné rozhodnúť tak, že vec bola odložená. Vyšetrovací orgán zároveň v úvodnej časti svojho uznesenia konštatoval, že navrhovateľka vstúpila na vozovku pričom neodhadla vzdialenosť motorových vozidiel, z dôvodu toho nákladné motorové vozidlo značky Avia, neznámeho evidenčného čísla, ktoré prechádzalo v ľavom jazdnom pruhu, začalo brzdiť pri priechode pre chodcov a aby zabránilo stretu s chodkyňou, tento vodič strhol riadenie do ľava, takže chodkyňu obišiel, pričom osobné motorové vozidlo, (ktoré riadil vodič J. B. v strednom jazdnom pruhu, ktorý

súčasne brzdil s Aviou,) sa vodičovi J. B. zastaviť nepodarilo pred priechodom pre chodcov, došlo k stretu s chodkyňou do ľavého predného boku blatníka, následkom čoho chodkyňa spadla na zem. Odvolací súd poukazuje najmä na tú skutočnosť, že Okresný dopravný inšpektorát, oddelenie Dopravných nehôd vo svojom rozhodnutí vychádzal z ním vykonaného šetrenia a to z oznámenia o dopravnej nehode, z protokolu o nehode v cestnej premávke, z výpovedí oboch účastníkov dopravnej nehody, z fotodokumentácie z miesta dopravnej nehody, ako aj z vykonaného znaleckého dokazovania, a to znaleckým posudkom vypracovaným Ing. J. K. I napriek tomu, že znalec konštatoval, že v spisovom materiáli nie sú k dispozícii všetky podklady potrebné k jednoznačnému zodpovedaniu položených otázok, keďže chýba zdokumentovanie konečnej polohy vozidla Ford a konečnej polohy chodkyne po strete a vychádzal z predpokladov, ktoré uviedol vo svojom znaleckom posudku, napriek tomu v závere svojho znaleckého posudku konštatoval, že technika jazdy vodiča vozidla Ford z technického hľadiska bola správna, pričom chovanie sa odporkyne z technického hľadiska nebolo správne. Chodkyňa totiž prechádzala cez vozovku v čase, keď to celková dopravná situácia v mieste dopravnej nehody neumožňovala, a preto vodič vozidla FORD za daných okolností nemohol z technického hľadiska stretu vozidla s chodkyňou zabrániť. Chodkyňa vytvorila vodičovi vozidla Ford z technického hľadiska prekážku náhlu, nevytvorila mu však prekážku neočakávanú.

Súd prvého stupňa doplnil dokazovanie aj ďalším znaleckým posudkom, ktorý vypracoval Ústav súdneho inžinierstva Žilinská univerzita v Žiline, pričom keďže pri dopravnej nehode nedošlo k poškodeniu vozidla Ford, neboli zdokumentované žiadne brzdne stopy, ktoré by presne vymedzovali koridor pohybu vozidla Ford počas nehodového deja, tiež neboli zanechané žiadne stopy, na základne ktorých by bolo možné usudzovať o pozdĺžnej polohe miesta zrážky, a tiež keďže nebola známa ani konečná poloha vozidla bezprostredne po dopravnej nehode, znalecký ústav vzhľadom na rozdielne výpovede odporcu v 2. rade a navrhovateľky, vypracoval dve alternatívy nehodového deja. Prvú alternatívu podľa výpovede odporcu v 2. rade a druhú alternatívu podľa výpovedí chodkyne Č. Znalecký ústav podľa prvej alternatívy konštatoval, že vodič mohol zabrániť dopravnej nehode v prípade, ak by jazdil na začiatku svojej reakcie rýchlosťou do 43 km/h., a tiež skoršou reakciou o 0,16 sekúnd. Taktiež mohla dopravnej nehode zabrániť aj navrhovateľka, ak by sa pred vstupom do koridoru pohybu vozidiel presvedčila, či tak môže vzhľadom na

rýchlost' a vzdialenosť vozidla urobiť bez nebezpečenstva. Navrhovateľke z technického hľadiska nič nebránilo v tom, aby pred vstupom do jazdného pruhu a koridoru polohy vozidla sprava prichádzajúceho vozidla Ford videla toto vozidlo. Podľa druhej alternatívy nehodového deja - podľa výpovedí navrhovateľky, znalecký posudok konštatuje, že spôsob prechádzania chodkyne cez cestu i pri druhej alternatíve nehodového deja bol z technického hľadiska nesprávny, keďže nevstúpila do vozovky vo vzťahu k odporcovi v 2. rade bez nebezpečenstva.

Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje v 1. rade na prvotnú výpoveď navrhovateľky zo dňa 12. 12. 1997, bezprostredne po nehode, kedy pred Okresným dopravným inšpektorátom Bratislava II uviedla, že na... ul. prechádzala cez priechod pre chodcov, pričom ako vstupovala na priechod pre chodcov videla motorové vozidlá vo všetkých jazdných pruhoch, ktoré išli súčasne. Na zastávke MHD však zbadala trolejbus, ktorý chcela stihnúť, myslela si, že vozidlá sú ďaleko, že stihne prejsť, avšak vozidlá boli zrazu pri nej. Jedno vozidlo sa jej stihlo vyhnúť a druhé ju zasiahlo predným blatníkom. Navrhovateľka ďalej uviedla, že si je vedomá, že na dopravnej nehode má vinu, avšak vozidlá išli zrejme rýchlo, nakoľko sa zrazu zjavili pri nej a ona už nemala sa kam vrátiť, a zrejme neodhadla dobre vzdialenosť vozidiel. Navrhovateľka po opätovnom výsluchu ešte pred Okresným dopravným inšpektorátom, oddelením Dopravných nehôd v ďalšej výpovedi, ale už zo dňa 29. 05. 1998 zmenila svoju výpoveď, pričom uviedla, že na... ul. na priechode pre chodcov smerom do mesta prechádzala z ľavej strany na pravú, pričom spozorovala idúce osobné motorové vozidlá, a nakoľko vozidlo značky Avia začalo spomaľovať jazdu, spustila sa na priechod a vozidlo idúce v strednom jazdnom pruhu narazilo do nej. Zároveň uviedla, že toto vozidlo ju zachytilo prednou časťou vozidla a po náraze ju odhodilo na prednú kapotu a odtiaľ na zem. Bezprostredne po nehode bol vypočutý aj odporca v 2. rade, ktorý pred Okresným dopravným inšpektorátom, oddelenie Dopravných nehôd uviedol, že v uvedený deň riadil osobné motorové vozidlo po... ul. smerom do mesta v strednom jazdnom pruhu, kde súčasne s ním v ľavom jazdnom pruhu jazdilo nákladné motorové vozidlo značky Avia, ktoré pri priechode pre chodcov začalo brzdiť, a nakoľko nevedel prečo vozidlo brzdí v tesnej blízkosti priechodu pre chodcov, tak začal brzdiť aj menovaný, Avia sa vyhybala viac do ľava pričom po jej pravej strane sa zjavila chodkyňa a došlo k náraze do ľavého boku predného blatníka a chodkyňa spadla na zem. Zároveň uviedol, že na tachometri mal

asi 45 km/h., nakoľko dozadu asi 150 m stáli všetky vozidlá na semafore. Odvolací súd konštatuje, že skutočne miesto dopravnej nehody nebolo oddelením Dopravných nehôd Bratislava II dostatočne dokumentované, keď pre úplné objektívne posúdenie a vykonanie analýzy dopravnej nehody chýbali zdokumentované brzdne stopy, nebola známa ani konečná poloha vozidla bezprostredne po dopravnej nehode. Taktiež v čase dopravnej nehody osobné motorové vozidlo odporcu v 2. rade nebolo poškodené tak, aby boli zanechané v mieste dopravnej nehody stopy, na základe ktorých by bolo možné usudzovať o pozdĺžnej polohe miesta zrážky, napríklad úlomky skla, laku, črepín, zalomenie brzdnej stopy a podobe. Oba znalecké posudky teda mohli vychádzať len z doposiaľ vykonaného dokazovania, a to výsluchu priamych účastníkov dopravnej nehody, t. j. navrhovateľky a odporcu v 2. rade. Odvolací súd poukazuje na tú skutočnosť, že výpovede navrhovateľky a odporcu v 2. rade, pokiaľ sa týka nehodového deja, opisovaného dňa 12. 12. 1997, t. j. bezprostredne po nehode, boli u oboch účastníkov nej zhodné, pričom navrhovateľka až v ďalšej výpovedi a následne aj pred súdom prvého stupňa zmenila svoju výpoveď, preto aj znalecký ústav vo svojom posudku, vzhľadom na takto vykonané dokazovanie, správne vypracoval dve alternatívy nehodového deja. Odvolací súd vzhľadom na zhodné výpovede účastníkov konania zo dňa 12. 12. 1997 preto uzavrel, že v danom prípade je potrebné vychádzať z alternatívy č. 1 nehodového deja, keď výpovede oboch účastníkov boli zhodné a navrhovateľka zmenila neskôr výpoveď s odôvodnením, že v čase prvej výpovede bola v šoku. Odvolací súd však poukazuje na tú skutočnosť, že za rovnakých podmienok vypovedal v ten istý deň, t. j. v čase dopravnej nehody odporca v 2. rade, ktorý bol tiež priamym účastníkom dopravnej nehody a je možné predpokladať aj u neho obdobný negatívny vplyv z dopravnej nehody. Navyše, odvolací súd upriamuje pozornosť na znalecký posudok ústavu, ktorý poukazuje na poranenia navrhovateľky, z ktorých je možné usudzovať na základe potvrdenia o posudku o bolestnom a sťaženi spoločenského uplatnenia, uvedené v kapitole 2.1.5 znaleckého posudku, v zmysle ktorých podkladov chodkyňa pri dopravnej nehode utrpela pomliaždenie panvy, pomliaždenie stehy, pomliaždenie hrudníka a zlomeninu tela stavca. Neutrpela zlomeniny, resp. pomliaždenia predkolení, čo sú typické poranenia pri náraze prednej časti osobného motorového vozidla do chodca. Z alternatívy 1. nehodového deja vyplýva, že chodkyňa narazila z boku do ľavého predného blatníka vozidla Ford, pričom predpokladané miesto nárazu je v prednej časti ľavého predného

blatníka, pričom pri druhej alternatívne nehodového deja, (podľa upravenej – zmenenej výpovede navrhovateľky) vozidlo Ford narazilo do chodkyne prednou časťou. Aj vyššie uvedené zranenia preto nasvedčujú tomu, že môže ísť len o prvú alternatívu nehodového deja.“

K otázke týkajúcej sa preukázania základných zodpovednostných predpokladov na priznanie nároku na náhradu škody krajský súd poukázal na „... závery prvej alternatívy znaleckého posudku znaleckého ústavu, a zároveň na ust. § 53 ods. 2 a ods. 2 Zákona č. 315/1996 Z. z., účinného ku dňu 12. 12. 1997, v zmysle ktorého sa chodec pred vstupom na vozovku musí presvedčiť, či tak môže urobiť bez nebezpečenstva, pričom len čo vstúpi na vozovku, nesmie sa tam bezdôvodne zdržiavať, zastavovať. Chodci smú prechádzať cez vozovku, len ak s ohľadom na vzdialenosť a rýchlosť jazdy prichádzajúcich vozidiel nedonútia ich vodičov na zmenu smeru, alebo rýchlosti jazdy. Navrhovateľka vytvorila odporcovi v 2. rade náhlu prekážku, keď napriek tomu, ako sama vo svojej výpovedi uviedla, videla, keď vstupovala na priechod pre chodcov motorové vozidlá vo všetkých jazdných pruhoch, napriek tomu na priechod pre chodcov vstúpila mysliac si, že vozidlá sú ďaleko a, že to stihne prejsť. Aj Okresný dopravný inšpektorát, oddelenie Dopravných nehôd vo svojom rozhodnutí konštatoval, že vzhľadom k tomu, že R. Č. neodhadla vzdialenosť motorových vozidiel, nákladné motorové vozidlo zn. Avia prechádzajúce v ľavom jazdnom pruhu začalo brzdiť pri priechode pre chodcov, a aby zabránilo stretu s odporkyňou, strhlo riadenie do ľava, takže chodkyňu obišlo. Odvolací súd má za to, že navrhovateľka vstúpila do vozovky v tesnej blízkosti pred vozidlom Ford, prvé vozidlo jazdiace v jazdnom pruhu nákladné motorové vozidlo značky Avia urobilo náhly manéver, aby zabránil stretu s chodkyňou, vodič Avie strhol riadenie do ľava, pričom odporcovi v 2. rade, ktorý súčasne brzdil s Aviou, sa nepodarilo zastaviť pred priechodom pre chodcov a následne došlo k stretu s navrhovateľkou do ľavého predného boku blatníka.

Správne navrhovateľka uviedla, že v znaleckom posudku sa hovorí o technickej príčine vzniku dopravnej nehody, nie o právnom posúdení príčin dopravnej nehody, pričom právne posúdenie príčin dopravnej nehody je na rozhodnutí súdu. Z vykonaného dokazovania vzhľadom na platný zákon č. 315/1996 Z. z. o premávke na pozemných komunikáciách odvolací súd konštatuje, že zo strany odporcu v 2. rade nedošlo k porušeniu

povinností vodiča osobného motorového vozidla zn. Ford, pretože neporušil dopravné predpisy ani pokiaľ sa týka rýchlosti riadenia motorového vozidla, keď povolená rýchlosť v danom úseku bola 60 km/hod., pričom zo znaleckého dokazovania jednoznačne vyplýva, že vodič jazdil s vozidlom povolenou rýchlosťou. Navrhovateľka na priechode pre chodcov vytvorila odporcovi v 2. rade náhlu prekážku. Znalecký ústav uvádza, že prekážka náhla je z technického hľadiska definovaná ako prekážka, ktorá je vodičovi vytvorená na vzdialenosť kratšiu než na ktorej môže z povolenej, resp. primeranej rýchlosti zastaviť. Pri alternatíve 1. nehodového deja mohol odporca v 2. rade zastaviť pred miestom zrážky z rýchlosti cca 43 km/h. Odporca mohol jazdiť rýchlosťou až do 60 km/h., keďže v oblasti riadne význačného priechodu pre chodcov bola rýchlosť jazdy povolená až do 60 km/h., odporca v 2. rade neporušil dopravné predpisy, keď išiel rýchlosťou 45 km/h. Neobstojí obrana navrhovateľky v tom smere, že ak vodič Avie pred uvedeným priechodom pre chodcov brzdil a nezrazil navrhovateľku, tak isto mal brzdiť aj vodič vozidla Ford. Vodič Avie spravil tesne pred priechodom pre chodcov náhly manéver, z dôvodu, aby zabránil stretu s chodkyňou, strhol riadenie do ľava tak, že chodkyňu obišiel. Odporca v 2. rade vo svojej výpovedi zo dňa 12. 12. 1997 uviedol, že motorové vozidlo Avia pri prechode pre chodcov začalo brzdiť, a keďže nevedel prečo vozidlo brzdí v tesnej blízkosti priechodu pre chodcov, začal brzdiť aj odporca v 2. rade. Odporca v 2. rade teda neporušil ust. § 4 ods. 4 Zákona č. 315/1996 Z. z., keďže vzhľadom na manéver Avie jazdiacej v ľavom jazdnom pruhu, ktorá začala náhle brzdiť, následne začal brzdiť aj odporca v 2. rade. Nakoľko to bolo tesne pred priechodom pre chodcov, odporca zachytil ľavým predným bokom blatníka navrhovateľku, stretu s navrhovateľkou nemohol zabrániť. Odvolací súd opätovne poukazuje na znalecké dokazovanie a závery znaleckého posudku ústavu, týkajúcej sa alternatívy 1. vychádzajúcej z výpovede odporcu, z ktorého vyplýva, že ak vodič nákladného auta Avia začal pred priechodom pre chodcov brzdiť a vyháňať sa doľava, následne na brzdenie reagoval odporca v 2. rade brzdením, a následne sa po pravej strane Avie zjavila chodkyňa, došlo ku zrážke. Znalecký ústav považoval takýto popis nehodového deja za prijateľný, pričom v závere znalecký ústav konštatoval, že odporca v 2. rade nemal možnosť cez pred ním v ľavom jazdnom pruhu jazdiace vozidlo Avia, vidieť vstupovanie chodkyne do vozovky. Bolo to z dôvodu, že navrhovateľka ako chodkyňa sa nachádzala ešte v oblasti zakrytého výhľadu tohto vodiča, ktorú vytváralo vozidlo Avia. Chodkyňa vyšla z oblasti zakrytého

výhľadu odporcu v 2. rade až počas trvania reakčného času tohto vodiča. Znalecký ústav techniku jazdy odporcu v 2. rade nepovažoval za nesprávnu, naopak za nesprávny považoval spôsob prechádzania navrhovateľky cez cestu, keď táto z technického hľadiska do vozovky nevstúpila bez nebezpečenstva. Neobstojí preto námietka navrhovateľky, že vodič vozidla Ford nerešpektoval povinnosti, ktoré mu ukladá zákon a s tým, že mal pred priechodom pre chodcov brzdiť skôr, pričom by určite následne k zrážke s navrhovateľkou nebolo došlo. Práve náhlym vstupom navrhovateľky na priechod pre chodcov došlo ku kolízii navrhovateľky, najprv s nákladným motorovým vozidlom zn. Avia, ktorý sa však náhlym manévrom zrážke s navrhovateľkou vyhol a následne ku kolízii navrhovateľky s odporcom v 2. rade, ktorý však vozidlo neubrzdil a došlo k stretu s chodkyňou.

V predmetnom konaní nebola preukázaná ani zodpovednosť odporkyne v 1. rade, ako prevádzkovateľke osobného motorového vozidla, keďže k poškodeniu zdravia navrhovateľky síce došlo, ale táto nebola vyvolaná osobitnou povahou tejto prevádzky. Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje na dôvody, uvedené v odôvodnení súdu prvého stupňa (§ 219 ods. 2 O. s. p.). Vzhľadom na vyššie uvedené, preto odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa s poukazom na ust. § 219 ods. 1 O. s. p. ako vecne správny v plnom rozsahu potvrdil.“.

Ústavný súd v rámci svojej ustálenej judikatúry opakovane uvádza, že podstata základného práva na súdnu ochranu priznaného čl. 46 ods. 1 ústavy a obdobne práva priznaného čl. 6 ods. 1 dohovoru spočíva v oprávnení každého reálne sa domáhať ochrany svojich práv na súde, pričom tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola označenému právu poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré ustanovenia o súdnej ochrane vykonávajú, a teda, že základné právo na súdnu ochranu nespočíva len v práve domáhať sa súdnej ochrany, ale túto aj v určitej kvalite, t. j. zákonom ustanoveným postupom súdu dostať (napr. III. ÚS 124/08).

Úlohou ústavného súdu je sledovať, či všeobecné súdy v namietaných rozhodnutiach správne aplikujú právo, či dané rozhodnutia sú odôvodnené a či nenesú znaky arbitrárnosti vyúsťujúce do porušenia niektorého zo základných práv a slobôd. Z uvedeného dôvodu ústavný súd nemôže zasahovať do skutkových a právnych záverov všeobecných súdov, ak

ich z uvedených aspektov možno pokladať za ústavne akceptovateľné a udržateľné (obdobne I. ÚS 17/00, I. ÚS 93/08, III. ÚS 208/08).

Ústavný súd konštatuje, že po preskúmaní obsahu a spôsobu odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu v časti, v ktorej sa venoval problematike zodpovednosti osôb za škodu na zdraví, ktorá vznikla sťažovateľke pri dopravnej nehode, sa nestotožňuje s názorom sťažovateľky, že krajský súd sa nevenoval možnému porušeniu povinnosti odporcu podľa § 15 ods. 1 zákona č. 315/1996 Zb. o premávke na pozemných komunikáciách v znení neskorších predpisov platného a účinného v čase vzniku nehody [k 12. decembru 1997 (ďalej len „zákon o premávke“)]. Toto tvrdenie ústavný súd zakladá na tom, že krajský súd jednoznačne konštatoval, že pri posúdení zodpovednosti za škodu na zdraví vychádzal zo záverov súdu prvého stupňa, a tým aj z výsledkov znaleckého dokazovania a zo záverov vyšetrovania vykonaného príslušníkmi dopravnej polície. V tejto súvislosti krajský súd dospel k záveru, že práve náhlym vstupom sťažovateľky na priechod pre chodcov došlo ku kolízii s odporcom. Krajský súd zároveň konštatoval, že správanie odporcu ako vodiča osobného motorového vozidla pri vzniku dopravnej nehody bolo správne a že sťažovateľka ako chodkyňa na priechode pre chodcov vytvorila odporcovi náhlu prekážku. Zároveň uviedol, že ani okamžitým brzdením odporcu nebolo možné nehode zabrániť. Ústavný súd sa domnieva, že na základe uvedeného niet pochybností, že krajský súd sa zaoberal správaním a zodpovednosťou odporcu za dopravnú nehodu, aj keď výslovne neuviedol, že tým posudzoval prípadné porušenie jeho povinnosti podľa § 15 ods. 1 zákona o premávke. Skutočnosť, že krajský súd posudzovanie tejto okolnosti nepomenoval tak, ako by si to predstavovala sťažovateľka, aj keď jeho závery hovoria jednoznačnou rečou, ešte nesignalizuje, že mohlo dôjsť k porušeniu jej práv, ktorých vyslovenia sa domáha prostredníctvom svojej sťažnosti.

Pokiaľ ide o námietku sťažovateľky, že v odvolacom konaní neboli vykonané ďalšie dôkazy, ústavný súd poukazuje na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), podľa ktorej čl. 6 ods. 1 dohovoru zaručuje síce právo na spravodlivý proces, neupravuje však prípustnosť dôkazov alebo ich hodnotenie (A. B. v. Slovenská republika, rozsudok zo 4. marca 2003 a v ňom odkaz na ďalšiu judikatúru).

Aj podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu nie je súčasťou práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru povinnosť vykonať dôkazy označené účastníkmi konania (I. ÚS 75/96, II. ÚS 153/03). Procesný princíp voľného hodnotenia dôkazov v spojení so zásadou procesnej ekonomiky dovoľuje súdu vykonať len tie dôkazy, ktoré podľa jeho uváženia vedú k rozhodnutiu vo veci samej (napr. II. ÚS 218/00, IV. ÚS 182/04).

V konkrétnych okolnostiach prípadu ústavný súd považoval za potrebné poukázať na skutočnosť, že krajský súd ako odvolací súd v konaní vo veci sťažovateľky už na účely vykonania a spoľahlivého zhodnotenia dôkazov (ako bezpečného základu pre skutkové zistenia a pre záver o zodpovednosti za vznik škody v súvislosti s dopravnou nehodou, pri ktorej došlo k poškodeniu zdravia sťažovateľky) pôvodný rozsudok okresného súdu z 13. decembra 2001 zrušil a vec mu vrátil na vykonanie ďalšieho dokazovania. Aj z tohto dôvodu mohol krajský súd opodstatnene v odôvodnení svojho rozsudku sp. zn. 15 Co 235/2009 z 11. novembra 2009 konštatovať, že zákonom predpísaným spôsobom preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť rozsudku, proti ktorému sťažovateľka podala odvolanie, i správnosť postupu konania, ktoré predchádzalo napadnutému rozsudku, vrátane preverenia sťažovateľkiných tvrdení uvedených v odvolaní.

So zreteľom na uvedené ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľky podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde dospel k záveru, že z predloženej sťažnosti ani z napadnutého rozhodnutia krajského súdu nevyplýva nič, čo by naznačovalo zjavnú neodôvodnenosť alebo arbitrárnosť skutkových a právnych záverov vyvedených krajským súdom, na ktorých je založený napadnutý rozsudok, a teda ani reálnu možnosť dospieť k záveru o porušení základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ani jej práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie.

V nadväznosti na dosiaľ uvedené ústavný súd poukazuje tiež na to, že obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (a tiež základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy) nie je a nemôže byť právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. právo na úspech v konaní (m. m. II. ÚS 218/02).

Z uvedených dôvodov ústavný súd po predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

2. K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy

Sťažovateľka tiež namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. V tejto súvislosti poukazuje na to, že *„vec bola rozhodnutá so značným časovým prietahom, keď žalobný návrh podala... 11. 1. 1999 a vec bola právoplatne skončená ku koncu roka 2009 – teda po desiatich rokoch.“*

Ústavný súd v súvislosti s touto časťou sťažnosti poukazuje na svoju stabilizovanú judikatúru, podľa ktorej poskytuje ochranu základnému právu na konanie bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy len vtedy, ak bola sťažnosť pred ústavným súdom uplatnená v čase, keď k namietanému porušeniu označeného práva ešte mohlo dochádzať alebo porušenie v tom čase ešte mohlo trvať (m. m. I. ÚS 34/99, III. ÚS 20/00, II. ÚS 204/03, IV. ÚS 102/05). Ak v čase, keď sťažnosť bola ústavnému súdu doručená, už nemôže dochádzať k porušovaniu označeného základného práva, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde (napr. II. ÚS 55/02).

Sťažnosť bola ústavnému súdu doručená po právoplatnom skončení veci, t. j. v čase, keď krajský súd už nemohol porušovať základné právo sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Z uvedeného dôvodu ústavný súd aj v tejto časti odmietol sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Pretože sťažnosť bola odmietnutá ako celok, ústavný súd o ďalších návrhoch sťažovateľky už nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 31. augusta 2010